

דברי חכמה

ישראל במלחמה

ארבעת המינים

גיליון מס. 2846 * טז תשרי תשפ"ה * 18 באוקטובר 2024
כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: דורית צחור dorittb1963@gmail.com

למה חוגגים את סוכות

חג הסוכות הוא השלישי מבין שלושת הרגלים – פסח, שבועות וסוכות.

התורה מצווה כמה פעמים על חג הסוכות ומנמקת את מצוות הישיבה בסוכה שכך שעל ידה יזכרו הדורות הבאים כיצד ה' הושיב את ישראל בסוכות כאשר הוציאם ממצרים - "למען ידעו דרתיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאם אותם מארץ מצרים אני ה' א-להיכם" (ויקרא כג, מג).

בחומש דברים, לקראת הכניסה לארץ ישראל, מכנה התורה את סוכות חג האסיף ומצווה: "חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים באסוף מגרנה ומיקרבך. ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ועמדת והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך". (דברים טז, יג-יד). שם מוזכרת גם מצוות העליה לרגל בחג הסוכות.

משמעות החג

חג הסוכות מקפל בתוכו משמעויות רבות.

חז"ל נחלקו האם הסוכות שאנו בונים, הן זכר לסוכות ממש שבנו ישראל במדבר, או שמא זכר לענני הכבוד שהקיפו אותם במהלך הנדודים במדבר. ענני הכבוד מסמלים את השגחת ה' על עם ישראל והנסים הרבים שעשה לדור יוצאי מצרים.

הסוכה הרעועה, מזכירה לנו גם שלמרות תחושת "ביתי הוא מבצרי", לא קירות בטון הם אלו שבהכרח מספקים תחושת ביטחון.

הסוכה, הפשוטה להכנה, מותירה מאחור את הבדלי המעמדות הכלכליים, ומעמידה את כולם בנקודה שווה אל מול מצוות החג.

חג הסוכות, המכונה בתורה זמן שמחתנו, מזכיר לנו שהמחה אינה תלויה בהכרח בעושר, אלא ניתן לשמוח גם בצריף דל. כמו שאמר שלמה המלך: "טוב פת חרבה ושלוה בה – מבית מלא זבחי ריב".

חג סוכות מלא מוטיבים הקשורים לטבע – הסך צריך להיות מן הצומח, ארבעת המינים – גם מן הצומח, ניסוך המים, מצוות ערבה ועוד. כל אלו

מסמלים את סיומם של הימים הנוראים, בהם אנחנו קצת "שוברים" את הטבע ועוסקים בתיקון עצמי, ובסוכות המהלך מושלם לא בהתנזרות מן הטבע, אלא דווקא בחזרה אל הטבע, אבל בצורה מתוקנת.

מצוות חג הסוכות

כפי שראינו התורה מצווה לשבת בסוכה במהלך חג הסוכות – "בַּסֹּכֶת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים" (ויקרא כג, מב).

הסוכה מכונה בניין ארעי, כלומר זמני, ועליה לכלול לפחות שלוש דפנות. הסכך הכשר לסוכה צריך להיות מן הצומח, לאחר שכבר נתלש ממקור גידולו ואינו עוד מחובר לאדמה. יש לבנות את הדפנות, ורק לאחר מכן להניח את הסכך.

מצווה נוספת עליה מצווה התורה בסוכות היא מצוות ארבעת המינים - "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרֵי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֵץ עָבֹת וְעַרְבֵי נָחַל" (ויקרא כג, מ). ארבעת המינים כוללים – לולב, אתרוג, שלושה הדסים ושתי ערבות. אוגדים יחד את הלולב עם ההדס והערבה. ובשעת הברכה מצמידים את האתרוג ללולב.

על שתי המצוות הללו – ישיבה בסוכה ונטילת ארבעת המינים, מברכים ברכה מיוחדת ("ברוך אתה ה' א-להינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וציוונו לישב בסוכה"/"ברוך אתה ה' א-להינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על נטילת לולב"), בנוסף לברכה זו, בפעם הראשונה שמקיימים מצוה זו בל שנה מברכים גם את ברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

גם מצוות השמחה מופיעה ביחס לסוכות – "וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱ-לֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים" (ויקרא כג, מ).

מנהגי החג

בנוסף למצוות ישיבה בסוכה ונטילת ארבעת המינים, נהגו בסוכות לחגוג את שמחת בית השואבה, זכר למעמד המיוחד שהיה בתקופת המקדש במהלך חג הסוכות, בו שאבו מים ממעיין השילוח על מנת לנסכם על גבי המזבח. במעמד זה היו שרים ורוקדים בשמחה מיוחדת, עליה נאמר במשנה: "מי שלא ראה שמחת בית השואבה – לא ראה שמחה מימיו".

נוהגים להזכיר בכל אחד מימי החג אחד משבעת האושפיזין (אורחים), מאבות האומה. כל אחד מהאורחים הללו מזכיר לנו ערך חשוב בעל מסר לדורות – אברהם, יצחק, יעקב, יוסף, משה, אהרן ודוד.

בכל אחד מימי החג נוהגים לערוך את תפילת ההושענות – תפילה מיוחדת הנאמרת בסוכות, עם ארבעת המינים (פרט לשבת), במהלכה מתפללים על שנה גשומה ופוריה.

ביום האחרון של סוכות – יום הושענא רבה, נוהגים במהלך תפילת ההושענות להניח את ארבעת המינים ולקחת ענפי ערבה ולחבוט אותם. מנהג זה נקרא חיבוט ערבות.

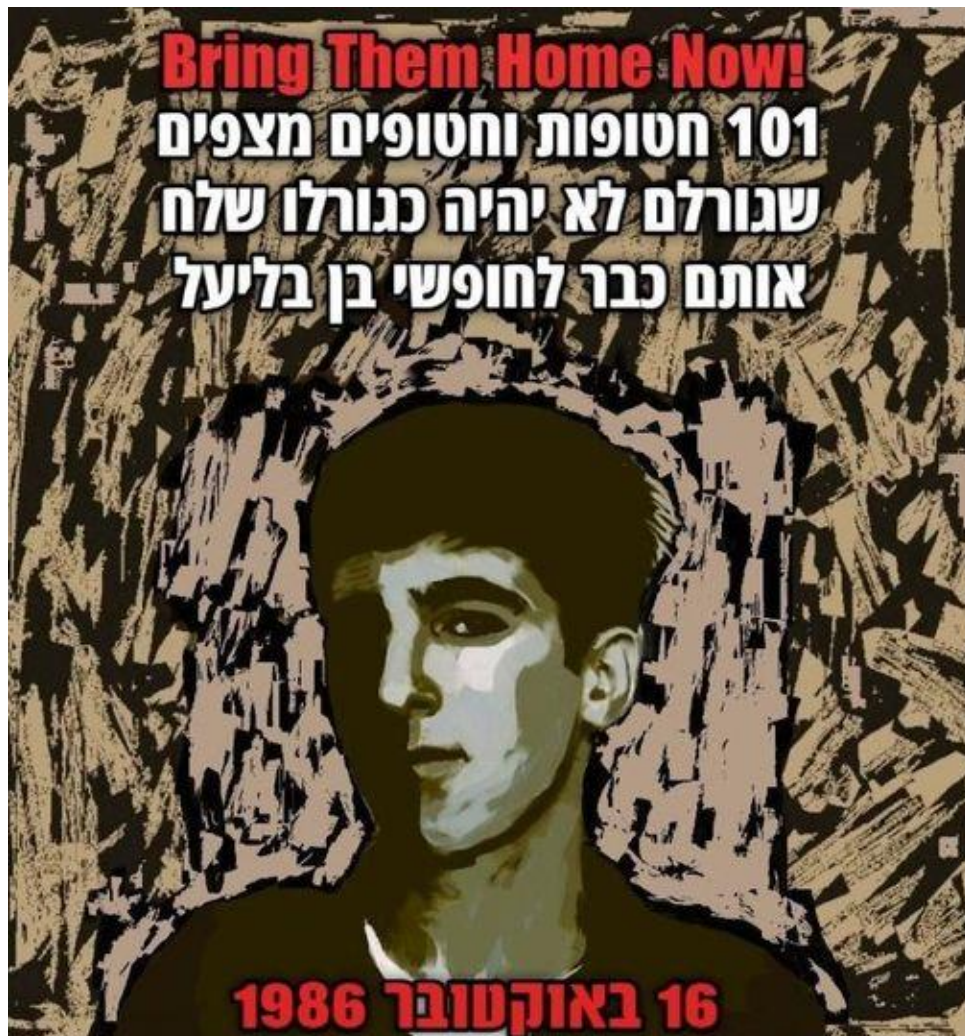

על הסדרך / הפינה של דודו

רון ארד כמשל

היום יום ד' ה-16.10 שבו רון ארד נחטף בשנת 86. רון ארד נמצא כבר 38 שנים מעבר להרי החושך. בואו נעשה הכול שגורלם של החטופים לא יהיה כגורלו...

אישפוז פתאומי ככה באמצע החיים

1. כמו לא מעט אנשים בזמן האחרון הגיע הרגע שבו משרד הבריאות הצליח להניח עלי את ידו הכבדה ולאשפז אותי.
2. לפני כשבוע וחצי עליתי למיון בבית חולים זיו בצפת בעקבות העובדה שד"ר האשול לא היה מרוצה מתוצאות בדיקות הדם שערכתי. יכולת להתאמץ יותר, נזף בי ושלח אותי בזעף למיון.
3. במיון צפת חלבו לי שוב דם לבדיקות. וכשהגיעו התוצאות, מאחר והמחלקות של בית החולים נסגרו בגלל הפטריוטיות של גדעון סער, החמ"ל של משרד הבריאות החליט להעביר אותי לבילינסון השרון. הגיע אמבולנס חירום בונבון מסכנין עם צוות של שני נערים שטיפלו כאילו הייתי סבא פרטי שלהם.
4. הבכיר שבהם כבן 20 אמר תשכב מאחורה כמו מלך נביא אותך הכי מהר לבילינסון. הפעיל את סירנת יום הדין ולא הפסיק אותה עד שהגענו למיון בהשרון. את הפקקים בכביש 6 חתכנו כמו חמאה. איזה חמודים שהם היו.
5. בלילה דחפו לי כל מיני חומרים שגרמו לי להתעורר בבוקר כמו פופאי על תרד. זהו. בתי חולים נועדו לחשל אותנו. אבל באופן כללי אני די מתעב אותם.

6. כך החל פרק האישפוז שלי בבית חולים השרון בפתח תקווה. שנמשך שבוע וחצי. ובו למדתי על התהום הפעורה בין אישפוז בבית חולים במרכז לבין אישפוז בפרפריה. כמו בית חולים זיו למשל.

7. אני לא אגלה לכם את אמריקה, אם אקבע שבכל פרמטר המרכז לוקח בגדול. בכמות הצוות. בתקציבים. באוכל. ברמת הקשר עם החולה. אני לא בא בטענות לבתי החולים שבפרפריה, במרכז מקבלים תקציבים גדולים יותר ומשקיעים הרבה יותר ברמת האישפוז. ובכל מקרה במרכז הרבה יותר נוח לחולה להתלוצץ עם רופאיו.

8. ובכן בלי להיכנס לפירוט רפואי חסוי, לאחר שהות של שבוע וחצי שוחררתי לביתי להמשך טיפול. ואני הולך ומבריא כעת בבית. ותודה גדולה לכל מי שהתקשר או שלח הודעה בווטסאפ. אין לכם מושג כמה שזה מעודד כאשר נמצאים באישפוז רחוק. והכי חשוב בית חולים איננו מקום לאנשים בריאים.

שושלת

1. האמת תמיד עולה על כל דמיון והמציאות נועדה כדי לבחון את דעותינו הקדומות והמוקדמות, ולעתים גם המפגרות מאוד.
2. בסוף המאה ה-18 הגיע ארכיטקט איטלקי ממוצא יהודי בשם דוד פלמה, מאיטליה לפולין כדי להקים בית כנסת בלובלין בהזמנת הרב עזריאל הורוביץ. סבא של סבא של סבא שלי הגיע לפולין יחד עם כל ההורמונים הספרדיים הרותחים שלו, הקים את בית הכנסת ובזמנו החופשי התאהב בפולנייה מה'זן האסור' אירנה שמה.
3. לאחר הרבה פיתולים בעלילה נולדו להם ילדים ביניהם הסבא של סבא שלי. וכמו שקורה בפולין שהחיים שם אף פעם לא היו דבש במיוחד ליהודים, שניהם נשחטו בחדווה מרובה באיזה פוגרומצ'יק. וכמה יפה היה לגלות שהפורעים רצחו את שניהם ללא משוא פנים למרות שהסבתא שלי ז"ל הייתה שיקסע זכה וטהורה כמו בית"ר ירושלים. הילדים, ביניהם סבא של סבא שלי, גדלו אצל קרובי משפחה שכידוע בפולין הם היו רבים כחול אשר על שפת הים.
4. כמו שאתם כבר יודעים אחר כך פרצו שתי מלחמות עולם. ואושוויץ, ואחרי זה הבריטים וקפריסין. ולבסוף פרצה גם המדינה, ומהקרובים הרבים מספור נותרו רק עוד כמה שאפשר היה לספור אותם על אצבעות יד אחת בלבד.

5. אבל מה שעוד יותר יפה מכל הסיפור הזה, שנשמע כמו עלילה ממוצעת ומומצאת של סרט פולני משנות החמישים, שאם הסבא המיתולוגי דוד פלמה המקורי לא היה מתבולל עם אירנה הפוסט הזה לא היה בכלל נכתב עכשיו...

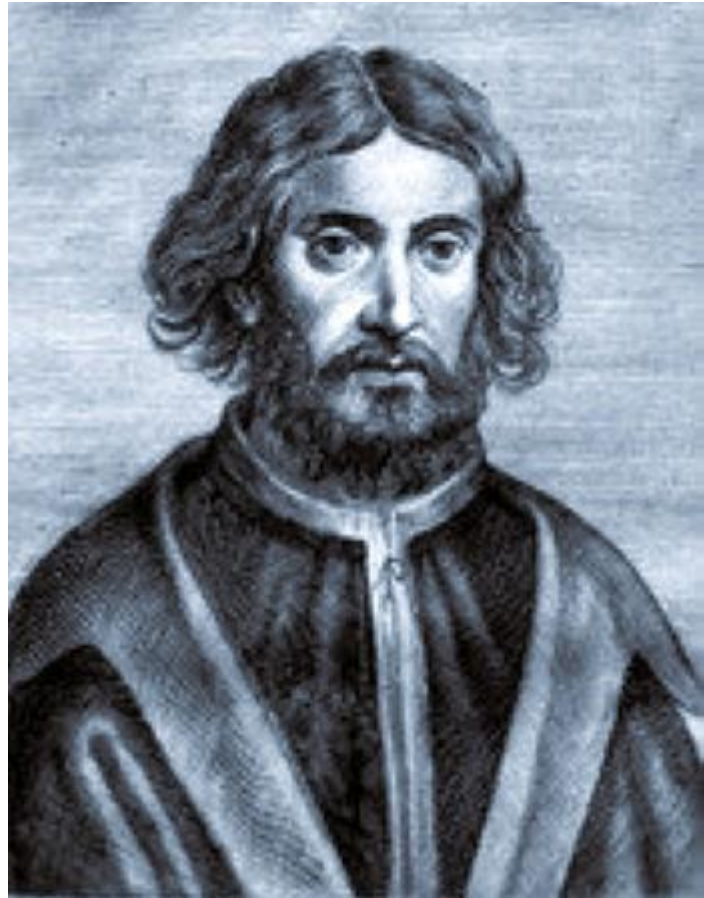
נספחים:

6. לא נותר בידי צילום של אותו דוד פלמה שהגיע מאיטליה לפולין, אבל דיוקן של אחד מאבותיו שנקרא פלמה וקיו הצלחתי למצוא. שהיה צייר די ידוע בכמה כפרים די נידחים בתקופת הרנסנס בדרום איטליה.

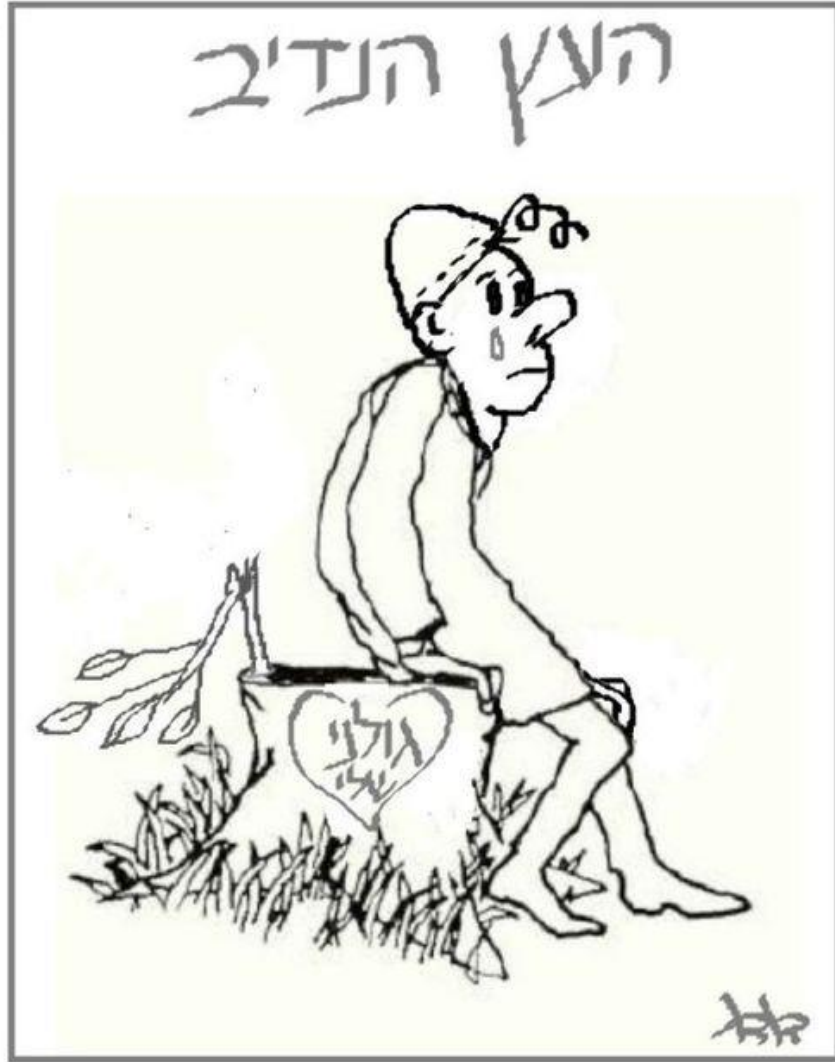
17th-century engraving, supposedly a portrait of Palma

Vecchio (ראו ציור דיוקן של הפלמה האיטלקי המקורי המצורף)

7. אני לא מתכוון לענות על השאלה המעליבה אם זה קרה באמת או לא. וגם לא אם זה נכתב בהשפעת הכדורים החזקים נגד דלקת שקיבלתי בבית חולים השרון.

פינת הקריקטורה השבועית: העץ הנדיב...

@@@@@@@@@@

• סמל יוסף הייב וסמל אמיתי אלון ז"ל

ארבעה חיילים צעירים נהרגו כשנפל הכטב"ם באמצע ארוחת הערב שלהם בבא"ח גולני. שניים מהם קרובים קרובים. סמל יוסף הייב, שכננו מטובא זנגריה וסמל אמיתי אלון מרמות נפתלי. אמיתי למד ב"עמק החולה" בכתה של אמה, נכדתי. אני אישית, לא הכרתי אותו, כי פרשתי לגמלאות לפני 19 שנה, אבל בקבוצת הווטסאפ של מורי עמק החולה קראתי הרבה כאב והשתתפות באבל. הכאב שלי הוא על הנופלים אך גם על העובדה שנכדתי, שנולדה כשאני כבר יצאתי לפנסיה, צריכה ללכת ללוויה של בן כיתה, גורמת לי להרהר בייאוש ברצף של 76 השנים מאז קום המדינה, שלא לדבר על עשרות השנים של המדינה שבדרך, אשר הביאו כל כך הרבה חללים.

אחי נולד בשנת קום המדינה, בעיצומה של מלחמת השחרור. אמרנו אז בביטחון רב: "עד שהוא יגיע לגיל 18 כבר יהיה שלום, והוא לא יצטרך להילחם". חלפו השנים, לא זו בלבד שהוא נלחם במלחמות ישראל, אבל כעת בנו, משרת במילואים בגבול הצפון. הוא גויס זמן קצר לאחר שהשתחרר מכמה חדשי מילואים בעזה.

ואני עדיין מרגישה שאנו מעורבים במלחמת אין ברירה, ומתפללת לשלומו של כל חייל וחייל.

ו... יש לי גם דרכון זר, אבל... יש לי רק ארץ אחת.

• ציטוט השבוע, מה כאן מצחיק?

מודעת פרסומת בנייד שלי:

בתים מוכנים קטנים מפולין בגודל 60 מ"ר לאנשים מבוגרים עם שירותים ואמבטיה.

את המודעה הזאת אפשר לקרוא בכמה דרכים, ולתת לה כמה משמעויות. מחכה לתגובותיכם.

ולסיום:

חג שמח ומועדים לשמחה, בית כפר הנשיא.

מאחלת ומתפללת, כמו בכל שבוע בשנה האחרונה, שיחזרו, שיחזרו, שיחזרו
כולם עכשיו!!

בשמחת תורה, אנו מתכוונים לנסוע שוב לבית הכנסת של קהילת "ואהבת",
הקהילה שאנו חברים בה בזכרון יעקב. בדרך לשם ילוו אותנו הקולות ששמענו
ברדיו כל הדרך לפני שנה (באותו הבוקר ברגע הראשון, כשהדלקנו את הרדיו,
חשבתי שמדובר בהקלטות ישנות של מלחמת יום כיפור, 50 שנה קודם לכן, עד
שהתחילו לדבר על יירוטים של "כיפת ברזל" ופתאום, השידור לא הסתדר לי
עם ה"נוסטלגיה", והתחלתי להבין שאנחנו בסיפור אחר.

אינני יודעת איך נחגוג השנה את שמחת תורה. אלישע אומר שבחג הסוכות
אנחנו מצווים לשמוח, ואם זו מצווה, ננסה לקיים אותה ככתבה וכלשונה.
ובינתיים אני חוזרת ומתאמנת על קריאת הברכה ליוסף בפרשת "וזאת
הברכה", העלייה שאני קוראת בתורה בקהילת "ואהבת", מזה שנים לא
מעטות. מי ייתן וכל הברכות בפרשה זאת יחולו עלינו, ויביאו לנו שינוי מבורך.

תמר וולפין

@@@@@@@@@@

שירי מלחמת חרבות ברזל

עוד יום בעזה

מילים: נועם צוריאלי ויקיר בן טוב
 לחן: נועם צוריאלי ויקיר בן טוב

נועם צוריאלי: 'עוד יום בעזה' הוא השיר שלא חשבתי שאכתוב המילואימניק מיחידת דובדבן ששירי הפארודיה שלו הפכו להיות ויראליים במלחמה בשיר חשוף וכואב שמנסה להיות פה ללוחמים שיצאו מעזה רק בגופם. 'עוד יום בעזה' הוא השיר שלא חשבתי שאכתוב. אבל הרגשתי שזו הזכות שלי, והמשימה שלי, מעבר ללשמור על אחים שלי בשדה הקרב - גם לאסוף ולכתוב את החוויות משם. בשביל כל אלו שלחמו, אלו שיצאו רק בגופם, ואלו שמתקשים להסביר. " החיים של כולנו השתנו. המלחמה וההופעות מול מפונים וחיילים גרמו לי להבין שהדבר היחיד שנשאר לנו לעשות הוא להיות ראויים, איכשהו, לקורבן שהקריבו הרבה יותר מדי משפחות. השיר הזה והמסר שלו הם הדרך שלי לנסות לעשות בדיוק את זה - להיות ראוי. לא השבוע, לא השנה - כל החיים."

עומד על הגבול, לחשתי לשייקה: נכנס. שייקה ענה: "נכנסים" סומך על עצמי, על ההוא לידי, על הצוות. סומך על ניסים חוד לפנים, ירח בחוץ, גם הוא קצת לחוץ. נו, אלא מה? לא כל לילה אומה מדממת. לא כל יום מתחילים מלחמה "התחלנו תנועה". דורך את הנשק. שומר על הגב של ההוא ממולי שומע תיקול של אשתו מבקשת: נועם תשים עין על בעלי מכירה אותו טוב, הוא טיפה דפוק, תמיד מנסה להיות הגיבור שוב הילדים שאלו: "איפה אבא?" תוודא לי שאבא יחזור. איך מוודאים? וכמה לילות רק אמא תרדים ת'ילדים? ולמה במקום להשיק ת'אלבום, לעלות על במות - עולה על מדים? טור מדורג. בני זונות שוב הרסו לנו חג נשבענו אחד לשני - אפ'חד בצוות פה לא נהרג (וזה רק עוד יום בעזה)

פזמון:

אז אני מתרגל
 שלא ברור אם נחזור
 עוד יום בעזה אז הצוות לא הולך לעצור
 אז אני מתפלל
 שאלוהים יעזור
 מה שבטוח שהחושך מפחד מהאור

לילה ראשון - לילה לבן
 לילה שני - ישנו שעה
 לילה שלישי - נקרא ליל הסאגר, מדר חזר ללבנון השנייה
 התקלות ראשונה, ביום שאחרי
 עיני בלילה זיהה צלליות
 טנק שהגיע פירק ת'קומה, ואותנו פינק עם זרחן לריאות
 ועוד איתור מטונף, ועוד "קומה נקייה"
 ואין ציוד לבדוק תילב שלי באף נשקייה
 יש מה לבדוק, דוק
 בוא ותקשיב (שיב)
 שבעה באוקטובר נשבר לי הלב ברמה שקשה להרכיב
 חודשיים אחרי זה הוא שוב התנפץ לא הייתי מוכן
 כאב שלא ברא השטן
 "צוות בנדה עלה על מטען"

פזמון:

אז אני מתרגל
 שלא ברור אם נחזור
 עוד יום בעזה אז הצוות לא הולך לעצור
 אז אני מתפלל
 שאלוהים יעזור
 מה שבטוח שהחושך מפחד

החושך מפחד מהאור
 החושך מפחד מהאור

שישי באוקטובר, כולה ראפר, בקושי עושה מילואים
 יומיים אחרי זה, יש פה חברה, שילכו איתי כל החיים
 ארזו את התיק, עזבו את הכל, כולם מחפים - שלא ניפגע
 אמרתי כולם כי גם מלמעלה - איל וגל מחפים לפלוגה
 שישי באוקטובר, צוות עיני, נפגשים בעיקר בשמחות
 האם אם אחד מהם רק יבקש, אתן לו את 2 הכליות לפחות
 100 ימים, 70 לוחמים, הולכים אחרי גברה ומלאכי
 חודש וחצי בעזה הפכו כל אחד ואחד ואחד לאחי
 שישי באוקטובר, זה העם שלי, שקורע ת'עצמו מבפנים
 בחרנו צדדים, קראנו בוגדים, בבוקר אחרי - שרפו יהודים
 לא שאלו אם חסמת את קפלן, לא שאלו מה הכנסת לתיבה
 כל נשמה שעלתה לשמים צייתה במותה להרבות אהבה
 להיות ראויים.
 להיות ראויים.
 לא השבוע, לא השנה -
 כל החיים.

עדי בוסקילה	18.10
לי-יונתן טנא	
אביגיל זקן	
גבריאלי זקן	
אסנת ארצי	19.10
גלית שמואל	
אריאל הרפז	
מעין וויאט	20.10
ריצ'רד קונריקוס	21.10
בן רוזנברג	
צור ארי נאי	
סול פנינה איילון	22.10
כרם בר שמואל	23.10
נעמי פורסטר	24.10
עמית צ'רטוף	

סיפור לסוכות

סוכה קטנטנה, מטר על מטר, הוצבה לפני החג בפארק בשכונת גילה בירושלים. הנה ההסבר של דוד מיכאל כהן שבנה אותה, וגם תלה את הסיפור בסוכה:

"לפני שנתיים וקצת אבי עבר התקף לב חמור בארה"ב באמצע החופש הגדול. ססתי אליו, חשבתי שרק לזמן קצר, אבל לצערי מצבו לא הוטב ונשארתי שם כמה חודשים, גם בחגי תשרי.

ביום האחרון של סוכות הייתי לצדו. המצב היה לא טוב. חלק מהזמן אכלתי ליד אבא, במחלקה, אבל היה לי חשוב לאכול גם בסוכה. כשהמצב נרגע קצת, בשעת ערב מאוחרת, יצאתי ממנו עם אוכל ביד והתחלתי לחפש סוכה פנויה בשכונה.

חיפשתי וחיפשתי, עד שמצאתי סוכה קטנטנה, ברחוב, מטר על מטר. בדיוק מה שהייתי צריך. דפקתי בדלת הסמוכה וביקשתי רשות, ובעלת הבית אמרה שזו הסוכה שלהם, ושאני יכול לאכול שם בשמחה.

אכלתי, ניסיתי לשיר לעצמי קצת שירי חג והאמת היא שגם בכיתי תוך כדי, על המצב של אבא. פתאום ראיתי מישהו מציץ לסוכה, ואז נכנס פנימה.

האיש הצעיר, בעלה של האישה שאמרה לי להיכנס לסוכה, שאל למה אני בוכה. התחלתי לספר לו על אבא המאושפז, על כל הקשיים וגם על האוכל ששמרתי בצד כי כל כך רציתי לאכול בסוכה. ככל שהתקדמתי בסיפור ראיתי שהוא מתרגש יותר ויותר.

כשסיימתי לדבר הוא אמר: עכשיו תורי לספר לך. לפני סוכות היה שיטפון בשכונה שלנו, והרבה בתים הוצפו במים. אני תמיד בונה סוכה גדולה על כל השטח של הגינה אבל השנה זה פשוט בלתי אפשרי. אין איפה לבנות, הכול עדיין מוצף, ולכן אנחנו נמצאים רוב הזמן אצל ההורים של אשתי. בכל זאת, נכנס לי איזה ג'וק לראש שאמר שאני חייב לבנות סוכה.

התחלתי לחפש סכך מינימלי של מטר על מטר, בניתי דפנות על המדרכה ליד הדלת, החג הלך והתקרר ואשתי דחקה בי שנצא כבר להורים שלה. לא הבנתי למה כל כך חשוב לי שבכל זאת תהיה כאן סוכה, אבל עכשיו אני מבין – בניתי אותה במיוחד בשבילך".

דוד מסיים כך: "השנה בניתי אני את הסוכה הקטנטנה הזו בפארק הלבונה בשכונת גילה א' בירושלים. היא מיועדת לכל מי שאולי נתקע, או שרוצה סוכה. שכל הברכות והמצוות בה יהיו לעילוי נשמת אבי, אפרים בן שלמה וסולטנה. חג שמח".

50 קיבוץ באר

ברכת הסוכה

בזו הסוכה נשב ונקשיב
 לרחשי הלב המתגעגע,
 למי שחייבים להשיב.
 מזו הסוכה נשלח כוחות,
 לאהובים ואהובות
 שיש להחזיר, ולכל המשפחות.
 בזה הפתח תכנס תקווה,
 בזה המקום נאמר כי עוד היום

יש להזכיר
 יש להכיר
 יש להחזיר
 את כולם

18.10.24 – 378 ימים בשבי

